

kliniske
ernæringsfysiologers
forening tilsluttet
forskerforbundet

Barne- og familiedepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

Deres ref.: 200502756-/ACDS

Vår ref

Dato 4.11.2005

Høringssvar - revidert rammeplan for barnehagen

Kliniske ernæringsfysiologers forening tilsluttet Forskerforbundet (Keff) står ikke på listen over høringsinstanser, men foreningen ønsker likevel å komme med kommentarer til revidert rammeplan for barnehager.

Kliniske ernæringsfysiologer er autorisert for å gi kost- og ernæringsbehandling etter helsepersonelloven. Mange arbeider med barn som av ulike årsaker har behov for spesialkost og/eller tilrettelegging i forbindelse mat og måltider. Vi får også jevnlig henvendelser fra barnehager vedr. kosthold og ernæring, både av generell og spesiell karakter. Det er på dette grunnlaget vi ønsker å komme med en uttalelse.

Utgangspunkt og oppsummering

Måltidene i barnehagen utgjør en vesentlig del av barnas kosthold siden så mange av døgnetimer over flere år tilbringes der. Barnehagene har derfor et stort ansvar med å tilrettelegge og sørge for gode og trivelige måltider som gir barna nok og variert mat. Mat og måltider er også viktig i et pedagogisk perspektiv, og kan trekkes inn i arbeid med for eksempel språk, estetiske aktiviteter, bruk av redskap og filosofi. Personalet skal bistå barnet i oppgaven med å ta vare på seg selv, etablere gode vaner og venne seg til å gjøre gode valg også på matområdet. Samtidig skal personalet samhandle med det enkelte barnets foreldre til beste for barnets kosthold.

Matarbeidet i barnehagen er blant annet forankret i Stortingsmelding 16 (2002-2003), Et sunt kosthold for god helse, strategisk plan med forslag til tiltak 2005-2009, Sosial- og helsedirektoratet, veileder til forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. Statens helsetilsyn, og statens ernæringsråds retningslinjer for mat i barnehagen.

Dette er utgangspunktet for kommentarene fra Keff i avsnittene nedenfor. **Oppsummert mener Keff at det foreliggende forslaget til revidert rammeplan for barnehagen i for liten grad har vektlagt arbeidet med mat og måltider som sentralt i barnehagens virksomhet.**

Spesielle kommentarer

Når grunnleggende begreper og prinsipper beskrives i **kapittel 2**, overlates det til leseren å se at mat og måltider også hører inn under kapitlene om barn og barndom, læring, barns medvirkning og samarbeid mellom hjem og barnehage. Dette synes Keff er lite heldig. Stadig flere foreldrene har forventninger til ansatte i barnehagen om hvilken plass måltidene og barnas læring om sunt kosthold skal ha i barnehagen. Dette bør løftes fram i rammeplanen for å synliggjøre at dette arbeidet skal ha prioritet og hører naturlig med i virksomhetsplanen. I dag kan ansatte oppleve at matarbeidet

usynliggjøres i overordnede planer til tross for at det i praksis følges opp hver dag, og med stadig økte krav til personalets kompetanse.

I **kapittel 3** vises det til barnehagens fellesverdier. Barnas kosthold har betydning for fellesskap, liv og helse i barndom og senere i livet og inngår som del av samarbeidet mellom hjem og barnehage. Barnehagens hverdag har betydning for fremtidige holdninger, vaner og verdier på matområdet. Keff mener at rammeplanen bør bidra til å bevisstgjøre dette ved å omtale kosthold i kapittel 3.3.

Det er positivt at måltider omtales som et omsorgsområde i **kapittel 4**. Barn med spesielle behov kan trenge særskilt oppmerksomhet. Dette gjelder også for barn som trenger spesialkost på grunn av sykdom. Foreldre til barn som spiser spesialkost vil ha behov for å bli møtt av personale med evne til å sette seg inn i kostholdet og i samråd med foreldre og barn legge til rette for praktisk gjennomføring i barnehagen.

I et samfunn med pågående markedsføring av matvarer, drikke og søtsaker er det viktig at barn tidlig øves i å bli kritiske forbrukere. Her er barnehagen en viktig arena for å forberede barna på å ta selvstendige valg for å ta vare på seg selv og egen helse. Vi mener at dette er så viktige forhold å være oppmerksom på at omtale er nødvendig i **kapittel 5.3**.

Mattradisjoner inngår som del av alle kulturer, gir mulighet for fellesskap, nye opplevelser og deling av erfaringer. Samtidig er matkulturer under fornyelse, noe også barnehagens barn, foreldre og personale er en del av. I **kapittel 5.4** bør mat framkomme som del av barnehagens kulturarena.

I **kapittel 6** omtales barnehagens fagområder. Matvarer, måltider og kosthold bør ha en naturlig plass i det pedagogiske opplegget innenfor alle disse fagområdene, og derfor omtales spesifikt for å tydeliggjøre at her har barnehagen en rekke muligheter for å engasjere barna og bidra til utvikling og læring for livet.

Det forventes at foreldre i stadig større grad vil engasjere seg i matarbeidet i barnehagen og stille krav. Barnehagens matarbeid bør omtales i årsplanen slik at foreldre og personale har en felles forståelse og avklarer forventninger til hverandre innen dette området, noe som bør påpekes i **kapittel 7.1**.

I veileder til forskrift om kommunens helsefremmende og forebyggende arbeid i helsestasjons- og skolehelsetjenesten forutsettes det at disse tjenestene har et tettere samarbeid med barnehager. Dette kan med fordel framkomme tydeligere i **kapittel 8.4**.

Keff mener det er viktig at rammeplanen i **kapittel 8.6** fremhever at barnehagene kan samarbeide med høyskoler og universiteter om utvikingsarbeid, etterutdanning og kompetanseheving. Vi ser at kosthold og ernæring inkludert økonomistyring for et godt og variert mattilbud i barnehagen er et høyst aktuelt område å følge opp her.

Vennlig hilsen

Inger Elisabeth Moen
Leder keff
(sign)
tlf. 45 42 49 05

Vigdis Brit Skulberg
klinisk ernæringsfysiolog
(sign)

Kopi: Norsk Forskerforbund